

Regeringens proposition

1984/85:24

om socialförsäkringsväsendet under krig och krigsfara;

beslutad den 27 september 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

STEN ANDERSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om en beredskapslagstiftning på socialförsäkringsområdet.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1985.

**Förslag till
Lag om socialförsäkringsväsendet under krig och krigsfara**

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Kommer riket i krig, skall 4–11 §§ tillämpas.

2 § Regeringen får föreskriva att 4–11 §§ helt eller delvis skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer

1. om riket är i krigsfara,
2. om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i.

Föreskrifter enligt första stycket skall underställas riksdagens prövning inom en månad från det de beslutades eller, om riksmöte ej pågår, från början av närmast följande riksmöte. Sker ej underställning eller godkänner riksdagen ej föreskrifterna inom två månader från det underställning skedde, upphör föreskrifterna att gälla.

3 § Under tid då bestämmelserna i 4–11 §§ tillämpas gäller inte i lag eller annan författning meddelade föreskrifter i den mån de strider mot 4–11 §§ eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Föreligger inte längre sådana förhållanden som avses i 1 § eller 2 § första stycket, skall regeringen föreskriva att bestämmelserna i 4–11 §§ inte längre skall tillämpas.

Inskrivning i försäkringskassa m.m.

4 § En allmän försäkringskassa får underlåta att enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skriva in en försäkrad till dess fråga uppkommer om rätten till en försäkringsförmån. I sådant fall gäller inskrivningen från och med den tidpunkt då den försäkrade skulle ha varit inskriven enligt nämnda lag.

Om försäkringskassan i samband med inskrivning enligt första stycket beslutar om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen, gäller beslutet i den delen från den tidigare tidpunkt då sådana förhållanden inträtt att den försäkrade skulle ha varit sjukpenningförsäkrad, dock tidigast från och med den dag då inskrivningen skall gälla.

5 § Den som uppbär en förmån, som administreras av riks-försäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna, är skyldig att utan dröjsmål till försäkringskassan anmäla förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av förmånen.

Om förmånstagaren är omyndig, åligger anmälningsskyldigheten förmyndaren. I fråga om den som är underårig är också vårdnadshavaren anmälningsskyldig. Sker utbetalning eljest till någon annan än förmånstaga-

ren, åligger motsvarande skyldighet även den till vilken förmånen betalas ut.

6 § En allmän försäkringskassa får besluta i ärenden i vilka behörigheten att fatta beslut tillkommer annan försäkringskassa, om hinder eller avsevärd svårighet föreligger för den senare kassan att utöva beslutsrätten.

Beslutsförhet

7 § Föreligger hinder eller avsevärda svårigheter för en pensionsdelegation eller försäkringsnämnd hos en allmän försäkringskassa att avgöra ärenden i den ordning som är föreskriven, får beslut fattas av delegationen eller nämnden i annan sammansättning eller med mindre antal ledamöter. Motsvarande gäller beslut av försäkringskassans styrelse eller beslut i andra ärenden vars avgörande kan ankomma på ett särskilt organ hos kassan. Beslut får även när det är påkallat fattas av tjänsteman hos försäkringskassan.

Utbetalning av socialförsäkringsförmåner m.m.

8 § Bestämmelserna i 9 och 10 §§ skall tillämpas på förmåner som enligt lag eller annan författning eller regeringens förordnande månatligen eller för längre tidsperiod skall betalas ut av riksförsäkringsverket eller av en allmän försäkringskassa.

Efter överenskommelse mellan riksförsäkringsverket och statens löne- och pensionsverk skall de allmänna försäkringskassorna sörja för utbetalningen av statliga tjänstepensioner. Motsvarande gäller pensioner som administreras av Kommunernas Pensionsanstalt. Därvid tillämpas bestämmelserna i 9 och 10 §§ på sådana pensioner.

9 § Den som är berättigad till en förmån som avses i 8 § skall erhålla ett bevis (*förmånsbevis*), som anger den ersättning som han är berättigad till.

Den som har anspråk på en förmån men inte är registrerad som förmånsberättigad skall anmäla detta till försäkringskassan. Om försäkringskassan finner att han är berättigad till förmånen, skall förmånsbevis utfärdas.

Om förutsättningarna för rätten till eller storleken av en förmån ändras, skall försäkringskassan, i förekommande fall mot återlämnande av tidigare utfärdat förmånsbevis, utfärda nytt förmånsbevis.

Den försäkrade är skyldig att utan dröjsmål till försäkringskassan överlämna det förmånsbevis som tidigare utfärdats om nytt förmånsbevis utfärdas eller om rätten att uppbära förmåner upphör. Vad som har sagts nu gäller inte om förmånsbeviset har förkommit eller om hinder möter mot att återlämna förmånsbeviset.

10 § Om riks försäkringsverkets datasystem har försatts ur funktion, får förmåner som avses i 8 § betalas ut mot uppvisande av förmånsbeviset.

Inträffar förhållande som avses i första stycket innan förmånsbevis har utfärdats, får förmånen betalas ut mot uppvisande av en utbetalningshandling som avser närmast föregående utbetalningsperiod.

Om utbetalningshandlingen har förkommit, får den allmänna försäkringskassan på begäran av förmånstagaren utfärda särskilt bevis om rätten till förmån. Motsvarande gäller om förutsättningarna för rätten till förmånen eller storleken av förmånen har ändrats.

Bemyndigande

11 § Regeringen får i den mån det påkallas av förhållandena föreskriva att förmåner som administreras av riks försäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna inte skall betalas ut. Regeringen får också föreskriva att sådana förmåner skall bestämmas enligt andra grunder eller i annan ordning än som gäller enligt lag eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1984-09-27

Närvarande: statsråden I. Carlsson, ordförande, och Lundkvist, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Andersson

Proposition om socialförsäkringsväsendet under krig och krigsfara

---

1 Inledning

Socialförsäkringssystemet i inskränkt mening omfattar den allmänna försäkringen – dvs. sjukförsäkring med föräldraförsäkring och tandvårdsförsäkring, folkpension och allmän tilläggspension (ATP) – samt delpensionsförsäkring och arbetsskadeförsäkring. Socialförsäkringarna administreras centralt av riksförsäkringsverket (RFV) och lokalt av de allmänna försäkringskassorna. I den betydelse begreppet socialförsäkring används här innefattas även andra förmåner i det socialpolitiska bidragssystemet som betalas ut av RFV och försäkringskassorna, främst allmänna barnbidrag och bidragsförskott.

Någon beredskapslagstiftning finns inte på socialförsäkringsområdet. Behovet av en beredskapslagstiftning har aktualiserats i samband med att RFV den 14 april 1982 utfärdat föreskrifter för verkets och försäkringskassornas beredskapsplanering.

RFV har i februari 1983 till socialdepartementet ingivit dels förslag till lag om socialförsäkringsväsendet under krigsförhållanden m.m. jämte specialmotivering till lagförslaget, dels förslag till förordning med föreskrifter om socialförsäkringsväsendet under krigsförhållanden m.m. jämte kommentarer till förslaget om förordning. Förslagen har överarbetats i socialdepartementet.

2 Allmän motivering

2.1 Behovet av en beredskapslagstiftning

Det bidragssystem som handhas av RFV och försäkringskassorna är mycket omfattande. Enbart de ersättningar som betalas ut från den allmänna försäkringen motsvarar, räknat efter skatteavdrag, omkring 25 % av den totala privata konsumtionen i landet. Socialförsäkringen har därför en stor betydelse som trygghetsfaktor för medborgarna. Om landet skulle drabbas av krig eller krigsfara, är det självklart att socialförsäkringen även i dessa situationer kommer att ha en stor betydelse som trygghetsfaktor.

Totalförsvaret består av det militära försvaret, civilförsvaret, det ekonomiska försvaret, det psykologiska försvaret och det som ryms under beteckningen övrigt totalförsvaret, främst polis och sjukvård. I totalförsvaret är socialförsäkringen en del av det ekonomiska försvaret vilket är ett samlingsbegrepp för de beredskapsåtgärder som behövs för att förbereda det fredstida samhällets omställning till krissituationer.

Riksdagen har i 1982 års försvarsbeslut bestämt det ekonomiska försvarets mål och inriktning. Som övergripande mål gäller (prop. 1981/82:102 bilaga 3 s. 19 och FöU 18 s. 127):

”Verksamheten inom det ekonomiska försvaret skall, genom komplettering av det fredstida samhällets resurser och förberedelser för dess omställning, skapa en sådan försörjningsberedskap att individens överlevnad och samhällets funktion kan tryggas om vi helt eller delvis blir hänvisade till egna försörjningsresurser.

Tillgången på oundgängligen nödvändiga förnödenheter och tjänster skall säkerställas genom en väl avvägd beredskap inom och mellan de olika försörjningsområdena.

Samhällets resurser skall kunna sättas in på det sätt som i varje enskilt läge bedöms ge den bästa effekten, när det gäller att mildra påfrestningarnas konsekvenser för landet. Resurserna skall härvid fördelas med beaktande av att befolkningens och de olika samhällsfunktionernas behov av resurser kan förändras efter hand som ett kris- eller krigsläge utvecklas.”

I 1982 års försvarsbeslut betonas också angelägenheten av att förbättra den administrativa beredskapen, bl. a. genom utarbetande eller komplettering av beredskapslagstiftning på olika områden (prop. 1981/82:102 bilaga 1 s. 40-41 och bilaga 3 s. 29 samt FöU 18 s. 19-20).

När det gäller socialförsäkringsområdet har RFV, som tidigare nämnts, meddelat föreskrifter för verkets och försäkringskassornas beredskapsplanering. I lagstiftningen på detta område finns dock inte några särskilda bestämmelser som i ett krisläge kompletterar eller ersätter de fredstida bestämmelserna.

Det finns enligt min mening ett stort behov av en beredskapslagstiftning på socialförsäkringsområdet. Bl. a. förutsätter RFV:s anvisningar för beredskapsplaneringen en sådan lagstiftning. Om kravet på tillfredsställande administrativ beredskap skall uppfyllas, är det nödvändigt att införa

bestämmelser som omedelbart kan tillämpas i överraskande kriser. Utgångspunkten bör vara att socialförsäkringssystemet i ett krisläge skall kunna anpassas efter rådande förhållanden.

2.2 Beredskapslagstiftningens utformning

I 13 kap. 6 § regeringsformen (RF) finns föreskrifter om fullmaktslagstiftning för regeringen. Med stöd av bemyndigande i lag kan regeringen i angivna krissituationer genom förordning meddela föreskrifter i ämnen, som enligt grundlag annars skall meddelas genom lag. För att bemyndigandet skall få utnyttjas krävs att riket är i krig eller krigsfara, eller att det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i.

Författningsberedskapen syftar till att man redan i fredstid inför eller utarbetar regler som behövs för att bemästra situationer som kan uppstå i krig eller vid krigsfara. En viktig fråga är i vad mån lagstiftning som är avsedd att gälla vid ett krigsutbrott eller under beredskap bör vara beslutad och utfärdad eller om i stället förberedelser bör vara gjorda i form av beredskapspromemorior, dvs. utkast till författningar förvarade hos myndigheterna och avsedda att snabbt behandlas och utfärdas i ett kritiskt läge.

När det gäller socialförsäkringssystemet finns det flera omständigheter som talar för ett införande av beredskapsbestämmelser redan i fredstid. Om landet skulle drabbas av ett snabbt och överraskande angrepp, bör beredskapen vara så långt driven i fredstid att tidskrävande beredningsarbete i regeringskansliet och riksdagen inte behövs för att höja beredskapen. Det bör vidare finnas på förhand fastlagda handlingslinjer för att så långt möjligt undanröja osäkerhet om vad som skall gälla i ett krisläge. För RFV:s och försäkringskassornas beredskap är det också angeläget att dessa handlingslinjer finns fastlagda. Dessa omständigheter ställer krav på att de grundläggande beredskapsbestämmelserna för socialförsäkringen beslutas och utfärdas redan i fredstid.

Kravet på att handlingslinjerna skall ligga fast redan i fredstid får dock inte drivas så långt att det blir fråga om en stel detaljreglering. Socialförsäkringssystemet är omfattande och har byggts upp under lång tid. Det är i fredstid svårt att förutse vilka ändringar i fråga om förmåner som behöver göras i en krigssituation. Hänsyn får också tas till att bestämmelserna bör kunna göras så generella som möjligt för att lätt kunna anpassas om händelseutvecklingen ställer nya krav efter hand. Därtill kommer att en detaljreglering som anknyter till en mängd olika författningsbestämmelser i nu gällande socialförsäkring efter en tid blir alltmer inaktuell med hänsyn till ändringar i förmånssystemet.

Som jag tidigare nämnt är utgångspunkten att socialförsäkringssystemet i ett krisläge skall kunna anpassas efter rådande förhållanden. I ett sådant läge

den tidpunkt då sådant förhållande inträtt att den försäkrade skall vara inskriven, dock tidigast fr.o.m. tredje månaden före den då inskrivningen sker (1 kap. 5 § AFL).

Flertalet 16-åringar har ännu inte kommit ut i förvärvslivet. Bl.a. med hänsyn härtill är det i allmänhet inte aktuellt att utge en socialförsäkringsförmån till dessa försäkrade. Inskrivningen är därför i regel enbart en formell åtgärd som inledningsvis inte får några praktiska konsekvenser. Antalet sådana inskrivningar är i storleksordningen 115 000 per år och innebär ett betydande arbete för försäkringskassorna.

Under krigsförhållanden är det nödvändigt att i största möjliga utsträckning förenkla reglerna om inskrivning i försäkringskassan. I första stycket föreskrivs därför att försäkringskassan får underlåta att skriva in en försäkrad till dess ett försäkringsfall aktualiseras. Avsikten är att inskrivning av 16-åringar inte skall behöva göras. Möjlighet bör finnas att underlåta inskrivning också i fall då någon senare bosätter sig i Sverige. Denna möjlighet är betydelsefull, eftersom flyktingströmmen till Sverige kan bli betydande. Om inskrivning inte skall ske, behöver den försäkrade inte heller göra anmälan till försäkringskassan enligt 1 kap. 5 § andra stycket AFL.

Av första stycket följer att försäkringskassan får underlåta inskrivning längst till dess fråga uppkommer om rätten till en förmån som administreras av kassan. Dröjsmålet får självfallet inte medföra att den försäkrade går miste om ersättning. I 4 kap. 5 § AFL föreskrivs exempelvis som villkor för rätt till föräldrapenning i samband med barns födelse att föräldern varit inskriven i försäkringskassan minst 180 dagar i följd närmast före barnets födelse. Att den försäkrade redan är inskriven eller har varit inskriven viss tid bör inte vara avgörande för rätten till ersättning. Inskrivningen skall därför anses gälla från den punkt då sådana förhållanden inträffat att förutsättningar för inskrivning har förelegat.

Möjligheten att underlåta inskrivning till dess det blir aktuellt med ersättning föranleder också en kompletterande bestämmelse i andra stycket. Enligt 3 kap. 5 § AFL skall beslut om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen, som grundas på ändrade inkomstförhållanden, gälla först 30 dagar efter det att inkomständringen kommit till kassans kännedom. Om inskrivningen uppskjutits, föreslås beslutet enligt andra stycket gälla från den tidpunkt då den försäkrade skall vara sjukpenningförsäkrad, dvs. den försäkrade skall försättas i samma läge som om inskrivning hade skett enligt vanliga regler.

5 §

I första stycket behandlas skyldigheten att till försäkringskassan anmäla förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av en förmån.

Redan flera fredstida författningar om förmåner innehåller föreskrifter om en sådan skyldighet, exempelvis i fråga om sjukpenning (3 kap. 6 § AFL). För en del förmåner kan närmare föreskrifter om skyldighet att anmäla

ändrade förhållanden saknas, exempelvis om rätten till förmånen bygger på de uppgifter som finns i folkbokföringen. Under krigsförhållanden kan det i så fall befaras att försäkringskassan inte genom folkbokföringen får kännedom om ändrade förhållanden.

Det bör därför införas en generell skyldighet för den som uppstår en förmån att utan dröjsmål till försäkringskassan anmäla förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av förmånen.

Andra stycket ger kompletterande föreskrifter om anmälningsskyldigheten bl.a. för det fall att förmånstagaren är omyndig.

6 §

Behörigheten att fatta beslut i ärenden om förmåner tillkommer i regel den försäkringskassa hos vilken den försäkrade är inskriven. I vissa fall finns särskilda behörighetsregler.

Under krigsförhållanden får man räkna med en ökad rörlighet hos befolkningen samt med störningar i kommunikationerna. Det är därför inte lämpligt att binda handläggningen av ett ärende till den försäkringskassa som enligt fredstida bestämmelser är behörig att fatta beslut i ärendet. På grund härav föreslås i denna paragraf att en försäkringskassa får fatta beslut i ärenden i vilka behörigheten tillkommer annan försäkringskassa. Förutsättningen härför är att det föreligger hinder eller avsevärd svårighet för den senare försäkringskassan att utöva beslutsrätten.

Beslutsförhet

7 §

I de fredstida bestämmelserna föreskrivs att särskilt angivna ärenden i försäkringskassan skall avgöras av en pensionsdelegation eller försäkringsnämnd. Pensionsdelegationen avgör bl.a. ärenden om handikappersättning och vårdbidrag samt vissa ärenden om förtidspension och arbetsskada. I pensionsdelegationerna ingår åtta ledamöter. Delegationen är beslutsför då fyra ledamöter är närvarande. Försäkringsnämnden avgör ärenden om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg. Nämnden består normalt av 5–7 av kommunen utsedda ledamöter och är beslutsför då minst hälften av dessa är närvarande.

De fredstida bestämmelserna om vilka ärenden som skall avgöras av pensionsdelegation eller försäkringsnämnd bör normalt gälla också under krigsförhållanden. Däremot bör man under krigsförhållanden kunna göra avsteg från de fredstida bestämmelserna om beslutsförhet. I paragrafen anges därför att beslut får fattas i annan sammansättning och med mindre antal ledamöter om det föreligger hinder eller avsevärda svårigheter att avgöra ärenden i den ordning som är föreskriven. Motsvarande bör gälla beslut av försäkringskassans styrelse eller beslut av andra särskilda organ inom försäkringskassorna med uppgift att pröva vissa ärenden, i den mån

sådana organ tillskapas. Med hänsyn till att förhållandena kan bli mycket ansträngda bör vidare en tjänsteman hos försäkringskassan kunna få, när det är påkallat, utöva beslutsrätten. En bestämmelse om detta har därför tagits in i paragrafens sista mening.

Utbetalning av socialförsäkringsförmåner m.m.

8 §

Utbetalningen av pensioner och andra förmåner bygger på att socialförsäkringens datasystem fungerar. Ett sådant system har sedan länge använts och är en förutsättning för att socialförsäkringen skall kunna administreras säkert och med rimliga resursinsatser. RFV förfogar över en stor datoranläggning som är placerad i Sundsvall. Försäkringskassorna är genom ett omfattande terminalnät anslutna till denna anläggning.

Som framgår av den allmänna motiveringen får man under krigsförhållanden räkna med risken för att datoranläggningen försätts ur funktion. Det bör därför finnas bestämmelser om ett alternativt utbetalningssystem. Sådana bestämmelser ges i 8–10 §§.

I första stycket anges de förmåner som omfattas av det alternativa utbetalningssystemet. Det har inte ansetts lämpligt med en uppräkningslista av alla de författningar på vilka bestämmelserna skall tillämpas. De många hänvisningarna i en sådan uppräkningslista skulle medföra att paragrafen måste ändras när en hänvisning blir inaktuell. I stället har tillämpningsområdet bestämts så att det avser förmåner som enligt lag eller annan författning eller enligt regeringens förordnande månatligen eller för längre tidsperiod skall betalas ut av RFV eller en försäkringskassa. Detta innebär att det alternativa utbetalningssystemet skall omfatta samtliga periodiska ersättningar inom socialförsäkringen. De förmåner som berörs är främst folkpensioner, ATP, arbetsskadelivräntor och barnbidrag. Livräntor som utges på grundval av regeringens förordnande berörs också. Ersättningar som avses i förordningen (1983:366) om utbetalning av dag ersättningar från de allmänna försäkringskassorna berörs däremot inte.

Under krigsförhållanden är avsikten att försäkringskassorna skall kunna överta utbetalningen av pensioner som beviljats av statens löne- och pensionsverk (SPV) och Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). I andra stycket föreskrivs sålunda att 9–10 §§ får tillämpas även på pensioner som administreras av SPV eller KPA. Det förutsätts att KPA och SPV i överenskommelser med RFV åtar sig att, om inte krisläget lägger hinder i vägen, överföra pensionsmedel från arbetsgivaren till RFV för att täcka de utbetalade pensionsförmånerna.

9 §

Det alternativa utbetalningssystemet bygger på att den som har rätt till en förmån skall erhålla en skriftlig handling, benämnd förmånsbevis. Av

förmånsbeviset skall framgå den ersättning som den försäkrade är berättigad till.

I ett krisläge framställs förmånsbevisen av verkets ADB-central och sänds ut direkt till de försäkrade. Om förhållandena påkallar det, kan förmånsbevisen i stället sändas till försäkringskassorna som i sin tur vidarebefordrar förmånsbevisen till de försäkrade. Beredningsplaneringen bygger också på att registerkort översänds till försäkringskassorna samtidigt med förmånsbevisen. Registerkortet innehåller förtryckta uppgifter som svarar mot förmånsbevisets uppgifter. Hos försäkringskassorna skall redan i fredstid finnas förmånskvitton som innehåller förtryckta rutor med plats för notering av bl.a. personnummer, namn, förmån, belopp, utbetalningstillfälle och kvittens. Förmånskvittona distribueras i en krissituation till post- och bankkontor av försäkringskassorna.

Underlaget i de av RFV utsända förmånsbevisen är de periodiska ersättningar som senast har betalats ut. Om någon därefter blir berättigad till en periodisk förmån, skall försäkringskassan utfärda förmånsbevis.

Bestämmelsen i andra stycket föranleds främst av att en del förmåner, exempelvis barnbidrag, enligt de fredstida bestämmelserna betalas ut oberoende av ansökan. Utbetalningen av barnbidrag bygger på de uppgifter som finns i folkbokföringen. Om försäkringskassan under krigsförhållanden inte kan få uppgifter från folkbokföringen, krävs att den förmånsberättigade anmäler anspråket på förmånen till kassan.

I tredje stycket anges att försäkringskassan skall utfärda nytt förmånsbevis om förutsättningarna för eller storleken av en förmån ändrats.

Av fjärde stycket framgår att den som innehar ett förmånsbevis skall överlämna detta till försäkringskassan om nytt förmånsbevis har utfärdats eller om rätten att uppbära förmåner har upphört.

10 §

Enligt första stycket får periodiska förmåner utbetalas mot uppvisande av förmånsbevis om RFV:s datasystem har satts ur funktion. Detta gäller såväl när själva datoranläggningen har satts ur funktion som när förbindelserna har brutits på ett sätt som gör att anläggningen inte kan användas.

Vid ett överraskande angrepp eller av annan orsak kan datoranläggningen slås ut innan de för det alternativa utbetalningssystemet erforderliga förmånsbevisen och registerkortet hunnit färdigställas. I ett sådant läge får en förmån enligt andra stycket betalas ut mot uppvisande av utbetalningshandling för närmast föregående utbetalningsperiod. Om utbetalningshandlingen förkommit, har försäkringskassan enligt tredje stycket möjlighet att utfärda särskilt bevis om rätten till förmån.

*Bemyndigande**11 §*

Som framgår av den allmänna motiveringen bör regeringen få de särskilda fullmakter som behövs för att socialförsäkringssystemet under krig eller vid krigsfara skall kunna anpassas efter rådande förhållanden. Regeringen får, enligt vad som föreslås i paragrafen, föreskriva att förmåner som administreras av RFV och försäkringskassorna inte skall betalas ut eller skall bestämmas enligt andra grunder eller i annan ordning än som gäller enligt lag eller annan författning.

När det gäller regler om fullföljd av talan finns ett generellt bemyndigande intaget i 9 § lagen (1942:87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m.m. (administrativa fullmaktslagen). Enligt bemyndigandet får regeringen, om det är påkallat av krig eller krigsfara, bl.a. förlänga besvärstiden. Frågor av organisatorisk karaktär torde kunna lösas inom ramen för den administrativa fullmaktslagen och kungörelsen (1943:137) om tillämpningen av nämnda lag.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget till lag om socialförsäkringsväsendet under krig och krigsfara.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 1984	5
1 Inledning	5
2 Allmän motivering	6
2.1 Behovet av en beredskapslagstiftning	6
2.2 Beredskapslagstiftningens utformning	7
3 Upprättat lagförslag	8
4 Specialmotivering	9
5 Hemställan	14
6 Beslut	14

